

ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Охріменко Олександр Володимирович

*аспірант кафедри адміністративно-правових дисциплін
та публічного управління*

*Дніпровський державний університет внутрішніх справ
м. Дніпро, Україна*

Сучасний етап розвитку Збройних Сил України (далі – ЗСУ) характеризується одночасним виконанням завдань із забезпечення оборони держави та проведенням системної трансформації сектору безпеки і оборони. Повномасштабна війна суттєво змінила вимоги до організації військового управління, кадрового забезпечення, озброєння, логістики, підготовки особового складу та застосування сучасних технологій. За таких умов розвиток ЗСУ є не лише військовим, а й важливим управлінським завданням держави. Закон України «Про національну безпеку України» визначає ЗСУ як військове формування, на яке покладаються оборона України, захист її суверенітету, територіальної цілісності та недоторканості [1]. Водночас оборонне планування розглядається як складова державного стратегічного планування, спрямована на визначення пріоритетів розвитку сил оборони, їх спроможностей, озброєння, військової техніки, інфраструктури та підготовки військ.

В умовах сучасної війни ЗСУ демонструють значну адаптивність, здатність до освоєння нових видів озброєння та технологій, розвитку безпілотних систем, удосконалення розвідувальних і комунікаційних спроможностей. Одночасно здійснюються управлінські перетворення, спрямовані на підвищення ефективності військового управління та наближення його до принципів і стандартів держав – членів НАТО. Серед актуальних напрямів трансформації Міністерство оборони України визначає, зокрема, удосконалення системи військової служби, цифровізацію управлінських процесів та розвиток нових механізмів комплектування.

Водночас розвиток ЗСУ супроводжується низкою проблем. Однією з ключових залишається кадрове забезпечення. Тривале ведення бойових дій зумовлює значне навантаження на військовослужбовців, потребує удосконалення системи комплектування, професійної підготовки, ротачії, мотивації та соціального захисту особового складу [2, с. 93]. Відповідно, державна кадрова політика у військовій сфері має орієнтуватися

не тільки на кількісне комплектування, а й на формування професійного, мотивованого та підготовленого персоналу.

Другим важливим напрямом є удосконалення системи військового управління. Сучасні бойові дії потребують оперативного прийняття рішень, належного інформаційного забезпечення, ефективної взаємодії між органами військового управління та іншими складовими сил оборони. У документах щодо реформування сектору оборони серед проблем зазначалися незавершеність формування системи об'єднаного керівництва силами оборони, автоматизованої системи оперативного управління, зв'язку, розвідки та спостереження.

Особливого значення набуває технологічна модернізація. Сучасна війна демонструє необхідність швидкого впровадження безпілотних систем, засобів радіоелектронної боротьби, сучасних систем зв'язку, розвідки, автоматизованого управління та інших технологій. Тому державне управління розвитком Збройних Сил має забезпечувати не тільки придбання готових зразків озброєння, а й створення умов для розвитку вітчизняного оборонно-промислового комплексу, наукових досліджень та інновацій [3, с. 11].

Важливою проблемою залишається ресурсне та фінансове забезпечення. Ефективність оборонної політики залежить від прогнозованості фінансування, належного планування державних ресурсів та прозорості оборонних закупівель. Законодавство передбачає державний і демократичний цивільний контроль у сфері оборонних закупівель, що має сприяти раціональному використанню бюджетних ресурсів і підзвітності відповідних органів. Окремої уваги потребує цифровізація публічного управління у сфері оборони. Перехід від паперових і бюрократизованих процедур до цифрових сервісів здатний скоротити адміністративне навантаження, прискорити обмін інформацією та зробити окремі управлінські процеси більш прозорими. Водночас цифровізація потребує належного кіберзахисту, захисту інформації та безперервного вдосконалення відповідної інфраструктури [4, с. 559].

Ще одним важливим напрямом є подальше наближення системи оборонного управління до стандартів НАТО. Йдеться про розвиток взаємосумісності, удосконалення планування, підготовки особового складу, управління ресурсами, логістики та процедур прийняття рішень. Така трансформація має здійснюватися з урахуванням набутого Україною бойового досвіду та специфіки національної системи оборони [5, с. 25].

Таким чином, сучасний стан ЗСУ визначається поєднанням значного практичного досвіду, технологічного розвитку та необхідності подальшого реформування системи державного управління обороною сферою. Основними проблемами залишаються кадрове забезпечення, удосконалення військового управління, ресурсне забезпечення,

модернізація озброєння, розвиток оборонно-промислового комплексу, цифровізація, кібербезпека та забезпечення ефективного демократичного цивільного контролю. Для їх вирішення необхідне комплексне державне управління, засноване на довгостроковому оборонному плануванні, чіткому визначенні пріоритетів, ефективному використанні бюджетних ресурсів, розвитку людського капіталу, підтримці оборонних інновацій та постійному вдосконаленні механізмів взаємодії державних органів. Перспективний розвиток ЗСУ має забезпечувати формування спроможної, технологічної, професійної та управлінськи ефективної системи оборони держави.

Література:

1. Про національну безпеку України : Закон України від 21.06.2018 № 2469-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2469-19>
2. Бублик О. А. Збройні Сили України як провідний суб'єкт забезпечення оборони держави. *Наукові записки. Серія: Право*. 2023. Вип. 15. С. 92–96.
3. Акімов О. Управління людським потенціалом Збройних Сил України в системі забезпечення національної безпеки в умовах російсько-української війни. *Society and Security*. 2026. № 4 (16). С. 3–15.
4. Безрух Х. Н. Поняття війни у міжнародному праві: проблеми концептуалізації. *Юридичний електронний журнал*. 2023. № 2. С. 558–560.
5. Біліченко В.М. Проблеми формування та розвитку кадрового потенціалу Збройних сил України в системі публічного управління: теоретичні засади. *Публічне урядування*. 2022. № 1 (29) С. 22–30.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-580-1-95>

ВІКТИМОЛОГІЧНІ ОЗНАКИ ЖЕРТВИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ, ПЕРЕДБАЧЕНОГО СТ. 190 КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ

Валовий Євгеній Валерійович

аспірант

Донецький державний університет

внутрішніх справ

м. Кропивницький, Україна

Механізм запобігання будь-якому виду кримінального правопорушення передбачає вивчення не тільки особистості кримінального